

gjælde om alle Bestemmelser, at de kunne eluderes. Saa ganske rigtig er denne Sætning just ikke; men man skal i alt Fald ikke let kunne paavise noget Lovbud, der i den Grad er stillet blot for Elusion, at man næsten ligesom frem i Lovstedet selv har Anvisning paa, hvorledes man skal gjøre dets Bud til Intet, og det er i Grunden heller ikke engang en egentlig Omgaaen af Loven, som i dette Tilfælde hertil vilde behøves. Slige orkesløse Bestemmelser maatte, hvis de allerede vare Love, helst ophæves, og bør, naar de fremkomme som nye Lovforslag, forkastes. Forøvrigt er det ogsaa af den ærede Ordfører under den forrige Behandling udviklet, og, som mig synes, tilstrækkeligt godtgjort, at Bestemmelserne i § 5 ligefrem kunne blive Fæsternes Familier til Skade. Jeg forudsætter, at det i saa Henseende Anførte er i Forsamlingens Erindring, og skal derfor blot minde herom. Men hvorfor — har man spurgt — hvorfor saa stærkt bekæmpe en Bestemmelse, paa hvilken jeg dog i og for sig lægger saa liden Vægt? (Hør!) Jeg anseer det nu for det Første ikke at være ganske unyttigt at gjøre opmærksom paa, at vi ikke skulle vedtage unyttige Love, thi det er ikke den Maade, hvorpaa den lovgivende Magt haandhæver sin Afgiftelse, og godtgjør, at den er sin Gjerning voren. Men denne Bestemmelse kunde derhos, saa orkesløs den end i og for sig er, dog være af en synderlig Betydning. Jeg har allerede tidligere antydet dette. Den stiller et Princip fast, som man fra en vis Side kan ansee det for magtpaaliggende at faae gjort gjældende i et langt videre Omfang, et almindeligt Princip, der engang her slaet fast, ikke i en større Udstrækning vil kunne holdes tilbage; derfor er denne Paragraph af en sær Vigtighed, og det er især derfor, jeg har taget Ordet imod den. Thi jeg antager, at det er fuldkommen urigtigt, ja uforsvarligt, under en Lov, der specielt angaaer visse særegne Forhold, at indbringe saadanne Forslag, som i alt Fald kun have deres Berettigelse fra et almindeligere Standpunct. Slige Forslag bør stilles saaledes, at de fremtræde i deres sande Character, i deres rette Udstrækning og Gyldighed. De kunne da og ganske anderledes prøves og drøftes, end det kan skee her, hvor

det er umuligt, at Principet i sin Almindelighed kan underkastes nogen ordentlig Drøftelse. Paa en saadan Maade at skaffe nye Principer Indgang i Lovgivningen, det er — jeg tager ikke i Betænkning at udtale det — det er ikke den lovgivende Magt værdigt. Forøvrigt vil jeg tillade mig at spørge, om Nogen virkelig troer, at denne Lov vil komme ud med en saadan Bestemmelse (En Stemme: Nei! den skal blive, hvor den er). Ja, saaledes mener det ærede Medlem, og det kan jeg forstaa; men man bruger da denne Paragraph, for, dersom det maa være mig tilladt at bruge en Lignelse, for dermed, ligesom ved et Dolkestik, at bringe Lovforslaget af Dage. Er det dette, man vil, saa gaae man hellere aabent og ligefrem til værks, og stemme imod hele Lovforslaget, hvis man ellers troer at kunne forsvare det ligeoverfor det almindelige Folkeønske om, at der skal træffes virksomme Foranstaltninger til Selvbetændoms Udbredelse (Ja!).

Kaupmann: Efter det Foredrag, vi nu have hørt, og hvori den ærede Taler med megen Udforlighed har dvælet ved, hvor orkesløs denne Paragraph, som er indkommen i Loven ved anden Behandling, er, kan jeg fatte mig noget kortere ved at udtale mig over, hvilke Grunde der ogsaa bevæge mig til at stemme for, at denne Paragraph udgaaer. Min Grund er da ikke alene den, som den ærede Rigsdagsmand fremhævede, at det, som er tilfjelt ved Paragraphen, kan omgaaes; men jeg mener ogsaa, at Paragraphen, uden egentlig at omgaaes, langtfra vil kunne siges at være i Fæstebondestandens Interesse. I det Dieblif, at en Fæstegaard er bleven ledig, kan vedkommende Godsbefidder efter denne Paragraph vælge imellem at sælge den, og i saa Fald skal han sælge den til en af Fæstereus Livsarvinger, eller at bortkøbe den; naar han nu vælger den sidste Vej, er Gaarden, som man i Almindelighed kalder det, aldeles fæsteledig; han vil uden alt Hensyn til Fæstereus Familie kunne tage en saa stor Indfæstning og en saa høi Landgilde, som Concurreren i Dieblifket om den fæsteledige Gaard tilsteder. Indtægten, som han derved vil kunne faae, er ikke ubetydelig, og han kan altsaa, uden at have til Hensigt at ville paa nogen